

Weekboek formatie

Week 4

Eén formatie is begonnen, de andere zit muurvast

Het is al vaak voorspeld dat de kabinetsformatie lang gaat duren, maar nu zegt premier Rutte het hardop. Aan het begin van de zomer "is de formatie zeker nog niet klaar", verklaarde hij in de Tweede Kamer. Er gaat een hoop VVD-strategie schuil achter dat ene zinnetje. De premier is er de man niet naar om zomaar zoiets te laten vallen.

Wat de VVD betreft is er geen haast bij de formatie. Rustig aan is het devies. Laat de gemoeiden maar bedaren. De VVD hoopt tijd te kopen, waarin de vertrouwenscrisis rond de persoon van Rutte vanzelf verdampt. Als informateur Herman Tjeenk Willink langer nodig heeft dan gepland voor zijn eerste ronde, prima, vindt het team van Rutte.

Het vreemde aan de kabinets-

drie demissionaire ministers, die van economische zaken, financiën en sociale zaken, langs te komen om de coronacrisis te bespreken.

Tjeenk Willinks agenda oogt uitermate kalm. Maar hij zet de tijdsdruk er wel degelijk op, door de onderwerpen die hij kiest. Met wat SER-voorzitter Mariëtte Hamer hem vertelde, kan hij binnenkort de partijen naar de onderhandelingstafel drijven. Hamer waarschuwt namens werkgemers en vakbonden dat er als de wiedeweerga een herstelplan moet komen voor de economie. "We kunnen ons niet permitteren te wachten." Alleen een nieuw kabinet kan zo'n herstelplan schrijven, want het vergt ingrijpende en politieke beslissingen over de economie en het onderwijs, erkennen ook de demissionaire ministers Van 't Wout (VVD), Hoekstra (CDA) en Koolmees (D66).

De tweede formatie gaat over de persoon van VVD-lijsttrekker Rutte, en de vraag welke partijen met hem willen samenwerken. Daar is nog geen enkele beweging te zien. De kloof tussen VVD en de andere partijen is nog steeds onpeilbaar diep.

Het is ergernis over en weer die de formatie mentaal nu al flink verzuurt, nog voor er één prille onderhandelingspoging is begonnen. D66, PvdA en GroenLinks vinden dat het aan Rutte is om het vertrouwen te herstellen: het ligt bij hem. Dat hij doet of dit alweer gewone formatiebesprekingen zijn, vergroot het onbegrip. Er ligt een motie van wantrouwen en een motie van afkeuring na Ruttes liegen in de kwestie-Omtzigt.

Rutte geeft (nog) geen krimp. Hij maakt geen aanstalten voor nieuwe gebaren. Hij heeft een streep gezet onder de zaak met excuses aan Kamerlid Pieter Omtzigt en beloftes aan de Kamer over meer openheid. De VVD wacht rustig af en verwacht ondertussen dat zowel D66 als CDA best bereid zijn om aan tafel te komen. De riante uitgangspositie van de VVD maakt dat hoge spel mogelijk. D66 is tot de VVD veroordeeld om te regeren; er is geen serieus alternatief. Het CDA kan kiezen voor oppositie, maar hoe aantrekkelijk is dat?

Scheidsrechter Herman Tjeenk Willink heeft de precaire kwestie tot nu toe nog zoveel mogelijk omzeild. In zijn gesprekken met fractievoorzitters is de vertrouwenskwesitie nog niet aangevoerd, klinkt het bij diverse partijen. Nieuwe uitnodigingen voor de komende week heeft hij nog niet verstuurd.

Politiek verslaggever Wilma Kieskamp blikt wekelijks terug op de kabinetsformatie.

Demissionair premier Mark Rutte

Rutte geeft (nog) geen krimp. De riante uitgangspositie van de VVD maakt hoog spel mogelijk.

formatie, die inmiddels alweer een maand bezig is, is dat er niet één, maar twee formaties tegelijk gaande zijn. De ene is kalm begonnen, de andere zit muurvast. Ondertussen is het kabinet al sinds januari demissionair. Al sinds het aftreden om de toeslagenaffaire regeert Rutte in reservetijd.

Bij formatie nummer één heeft informateur Herman Tjeenk Willink deze week de noden van het land in kaart gebracht. De Nationale ombudsman en de directeur van het Sociaal en Cultureel Planbureau adviseerden over een andere politieke cultuur. De voorzitter van de SER schetste de zware opgaven voor de economie na de coronacrisis. Zo legt de informateur de basis voor inhoudelijke onderhandelingen tussen partijen. Ook vroeg hij

Rouwverlof erkenning en rust

Het kabinet kijkt naar mogelijkheden om werknemers bijzonder verlof te geven na een miskraam of doodgeboorte. Een 'gewone' ziekmelding doet geen recht aan het verdriet om het voortijdige einde van een zwangerschap.

Na een miskraam is er nu niets geregeld

Cindy Cloin

"Een miskraam raakt mensen diep en dit is een stap in de erkenning van dit verlies", aldus Tweede kamerlid Chris Stoffer (SGP). Samen met Sena Maatoug (GroenLinks) vroeg hij deze week het kabinet om verlof na een miskraam of doodgeboorte mee te nemen in een breder onderzoek naar rouwverlof. Stoffer: "In Nieuw-Zeeland is het miskraamverlof van drie dagen sinds kort wettelijk geregeld. Dat zouden wij in Nederland ook willen." De uitkomst van het onderzoek wordt eind dit jaar verwacht.

"De erkenning dat pril verlies er toe doet, is belangrijk", zegt Miriam van Kreijl van Miskraambegeleiding Nederland. "Al is de lengte van zo'n verlof eerder symbolisch. Na drie dagen zijn het fysieke deel en het verdriet niet opeens voorbij."

Tegenwoordig nemen stellen al snel na een positieve zwangerschapstest contact op met de verloskundige. "Vaak plannen we al een vroege echo rond de 8 weken", vertelt Nanda Cornelissen, verloskundi-

nog symptomen van posttraumatische stress. Als je een zwangerschap verliest kost het tijd om met dit verlies om te gaan, je bent echt in de rouw."

Opvallend is dat er nauwelijks over wordt gesproken, terwijl één op de vier stellen ooit een miskraam heeft. Cornelissen: "Je ziet dat mensen hun prille zwangerschap nog voor zichzelf houden, juist omdat het risico bestaat dat het misgaat. Ik zeg altijd: je kunt het best met een paar mensen delen die je het ook zou willen vertellen als het misgaat. Bijvoorbeeld een goede vriendin of moeder. Dan kun je immers het verdriet delen."

Er heerst een taboe op miskramen, zegt Van Kreijl. "En dat is niet alleen in Nederland, maar wereldwijd het geval." Volgens haar zijn daar verschillende redenen voor. "Een miskraam is natuurlijk iets intiem, als je erover vertelt maak je ook meteen je kindervens duidelijk. Daarnaast hebben vrouwen met een miskraam vaak een gevoel van schuld en schaamte, daar loop je niet mee te koop. En als iemand er wel over vertelt aan anderen, dan zijn de reacties lang niet altijd begripvol of meelevend."

Op dit moment is er niets geregeld op de werkvloer als iemand een miskraam heeft. In Nederland hebben vrouwen na een zwangerschapsduur van 24 weken recht op 16 weken betaald verlof. Als een zwangerschap voor die tijd misloopt, kunnen ze zich alleen ziekmelden.

Als het aan Stoffer ligt, gaat een toekomstig verlof gelden voor vrouwen én mannen. "Want het verlies gaat hen allebei aan."

In het onderzoek wordt gekeken of er een minimale zwangerschapsduur zou moeten gelden om in aanmerking te komen voor het miskraamverlof. Stoffer: "Maar uit de reacties die ik heb ontvangen, weet ik dat de duur van de zwangerschap niet bepaalt hoe groot het verdriet is."

Cornelissen en Van Kreijl hopen dat door een vorm van miskraamverlof het onderwerp makkelijker bespreekbaar wordt, ook op het werk. Cornelissen: "Je krijgt waarschijnlijk meer begrip voor je situatie als vertelt dat je een miskraam hebt, in plaats van dat je je ziekmeldt. Grote kans dat er collega's zijn die hetzelfde hebben meegemaakt, waardoor je er beter over kunt praten."

Een miskraam raakt mensen diep en dit is een stap in de erkenning van dit verlies

Tweede kamerlid Chris Stoffer (SGP)

Je bent in de rouw en het tijd kost om dit te verwerken

Miriam van Kreijl van Miskraambegeleiding Nederland